

Keniaanse mensenrechtenadvocate op bezoek in Nederland

‘Vrouwen dreigen met ons, dat bevalt me’

Judy Thongori verwisselde een commerciële advocatenpraktijk in Nairobi voor de emancipatiestrijd voor Keniaanse vrouwen. Dat die strijd nog lang zal duren is voor haar ‘een reden om door te gaan!’

Gerrit Jan Pulles
journalist

Judy Thongori is op tournee. Na drie dagen Amsterdam vliegt ze voor anderhalve dag naar Berlijn. Een trip naar Dublin is wegens tijdgebrek afgezegd, maar komt over twee maanden alsnog aan bod. De energieke Keniaanse mensenrechtenadvocate is bestuurslid van de FIDA, de federatie van vrouwelijke advocaten in Kenia. Een particuliere organisatie die zich inzet voor de juridische emancipatie van de Keniaanse vrouw. Van de ongelijkheid der seksen is de Keniaanse samenleving sinds mensenheugenis doordrongen.

‘Het recht behandelt mannen en vrouwen aantoonbaar verschillend. Onze doelstelling is dat gelijk te trekken en vrouwen toegang tot het recht te geven. De Keniaanse regering onderneemt niets om de mensenrechten van vrouwen, meer dan de helft van de bevolking, te beschermen.’

Ze is op uitnodiging van Amnesty International in Europa, om het meest recente rapport van die organisatie onder de aandacht te brengen. Dat rapport werd op 8 maart, de internationale vrouwendag, gepresenteerd en geeft een schokkend beeld van geweld tegen vrouwen in Kenia. Het is een aanklacht tegen de Keniaanse autoriteiten,

die tekortschieten bij het beschermen van vrouwen tegen mishandeling en verkrachting, die daders slechts sporadisch vervolgen en procedures moedwillig in het honderd laten lopen.

‘Een klacht van een vrouw die is mishandeld door haar man wordt in Kenia vaak niet serieus genomen. En waar moeten de vrouwen heen die door politieagenten worden verkracht? Een agent die zo iets doet wordt door zijn organisatie beschermd. Wie zorgt ervoor dat zijn slachtoffer recht gedaan wordt?’

Stuk eigendom

Het zijn misstanden waar FIDA al sinds de oprichting in 1985 tegen strijdt door het voeren van procedures. Tevens door het geven van cursussen en interviews – ooit was Judy Thongori op CNN te zien – en het publiceren van artikelen. FIDA dient regelmatig wetsvoorstellen in bij het parlement en voert een actieve lobby bij magistraten en politici. Judy Thongori verontschuldigt zich voor haar woordenvloed wanneer ze over haar werk spreekt.

‘Er is zo veel te vertellen. Over onze wetsvoorstellen tegen huiselijk geweld, over de centra voor rechtshulp die we hebben opgericht, over de positie van vrouwen in mijn land.’ FIDA houdt zich ook bezig met het familie- en erfrecht. ‘In delen van Kenia is het erfrecht gewoonterecht en geldt alleen voor mannen. “Een vrouw is eigendom van haar man”, wordt daar gezegd. Hoe kan een stuk eigendom nou eigendom erven? Sterft haar man, dan erft een mannelijk familielid alles, inclusief de vrouw.’

Judy Thongori studeerde aan de universiteit van Nairobi en aan de Kenya School of Law. Ze werkte jarenlang in een commer-

ciële praktijk in Nairobi. Totdat ze in 1997 het handelsrecht definitief voor de mensenrechten verruilde. ‘Ik wist dat ik minder zou gaan verdienen, maar ik wilde iets voor de vrouwen in mijn land doen. Al was ik er anders waarschijnlijk ook op achteruit gegaan. De Keniaanse economie is er slecht aan toe. Heel wat commerciële advocaten hebben daardoor grote moeite het hoofd boven water te houden.’

Ergeren

Toch zijn er nog te weinig advocaten in Kenya, zegt ze. Vierduizend, in een land met dertig miljoen inwoners en veel

onrecht. FIDA heeft dan ook niet de capaciteit om alle zaken te doen die zich aandienen. 'We hebben achtentwintig vaste medewerkers en worden gesteund door een paar externe advocaten. Die kunnen maar een fractie van de vrouwen die onze hulp nodig hebben voor een rechtbank bijstaan. Dus geven we cursussen over hoe vrouwen hun zaak zelf voor de rechter kunnen bepleiten en wijzen we ze de weg door het voor velen onbegrijpelijke justitiële apparaat.'

Elke belangrijke verandering bereik je langzaam

Op de suggestie dat haar werk soms moet voelen als dweilen met de kraan open, reageert ze fel. 'Elke belangrijke verandering bereik je langzaam. Wat wij willen is emancipatie en de erkenning van rechten van vrouwen in een traditionele door mannen gedomineerde maatschappij. Dat heeft zijn tijd nodig. Is dat een reden om er mee op te houden? Het is een reden om door te gaan!'

Ze beseft, zegt ze, dat de strijd van FIDA geen prioriteit heeft op de politieke agenda. Dat ze zich nog lang zal moeten ergeren aan onverschillige wetgevers, corrupte aanklagers en vooringenomen rechters. En dat de handen van de Keniaanse man los zullen blijven zitten. Maar het is belangrijk, zegt ze met een twinkeling in haar ogen, zowel de politiek als de eenvoudige mensen op het platteland te laten weten dat FIDA er is. 'Ik hoor steeds vaker dat vrouwen hun echtgenoten met ons dreigen: "Als je je niet gedraagt, ga ik naar FIDA." Dat bevalt me.'

(De website van FIDA is: www.org)

